

INFORMIRANJE MLADIH RAZISKAVA

p:na

 MREŽANVO
ZA VKLJUČUJOČO
INFORMACIJSKO DRUŽBO

 Naležba v vaše prihodnost
OPRAVLJENA S POMOČJO EVROPSKE UNIJE
in drugih institucij

INFORMIRANJE MLADIH: RAZISKAVA

Avtorica: **Mirna Buić**

Avtorica analize ankete za mlade: **Kaja Cunk**

Oblikovanje: **Aleksandra Andrić**

Lektorica: **Polona Šergon**

Izdalo in založilo: **Kulturno izobraževalno društvo PiNA**
Koper, avgust 2015

Raziskavo sta financirala **Ministrstvo za javno upravo**
in **Evropski socialni sklad**

Projekt "Vsebinska mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo" delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 - 2013, razvojne prioritete "Institucionalna in administrativna usposobljenost"; prednostne usmeritve "Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga"

pina

 MREŽANVO
ZA VKLJUČUJOČO
INFORMACIJSKO DRUŽBO

 Naležba v tvojo prihodnost
Evropski socialni sklad
Evropska unija

KAZALO

UVOD.....	4
INFORMIRANJE MLADIH.....	5
Zgodovina in razvoj informiranja mladih	6
Potrebe področja informiranja mladih v Sloveniji	8
PREDHODNE RAZISKAVE.....	9
Potrebe mladih po informacijah in participaciji	9
Informiranje mladih v Sloveniji	11
»Mladina«	12
Mladi v obalnih občinah	14
Lokalne raziskave	16
EVROPSKI DOKUMETNI.....	20
DOKUMENTI V SLOVENIJI	25
INFORMIRANJE MLADIH: RAZISKAVA – MLADI	32
Rezultati raziskave	33
Kratka analiza raziskave	43
INFORMIRANJE MLADIH: RAZISKAVA – ORGANIZACIJE.....	45
Rezultati raziskave	46
Kratka analiza raziskave	59
ANALIZA INTREVJUJEV.....	62
ZAKLJUČEK.....	78
PREDLOG UKREPOV IN PRIPOROČILA.....	80
VIRI IN LITERATURA.....	82
PRILOGE.....	86

Informiranje mladih predstavlja ključno področje mladinskega dela, ki omogoča mladim enakopravno in aktivno vključevanje ter participacijo v družbi. Kljub njegovemu pomenu v Sloveniji še ni razvite celostne politike informiranja mladih. Da bi prispevali k napredku in razvoju področja, smo se v Kulturno izobraževalnem društvu PiNA odločili izvesti raziskavo Informiranje mladih v okviru projekta Vsebinska mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo.

Ravno informacijska družba je za mlade prinesla nove možnosti in priložnosti aktivnega vključevanja v družbo in javno življenje. Področje mladih znotraj informacijske družbe je ključnega pomena za Slovenijo in nevladni sektor, saj predstavlja informiranost mladih osnovo za njihovo aktivno participacijo v javnem življenju, v različnih organizacijah in javnem odločanju; poudarja pomen strokovne podkovanosti in informacijske pismenosti nevladnikov za uspešno naslavljanje mladih ter predstavlja nove možnosti in priložnosti za vključevanje mladih in njihovo aktivno soustvarjanje družbene prihodnosti.

Raziskava se osredotoča tako na praktična kakor tudi na strateška vprašanja informiranja mladih z vidika, ki je mladim blizu – splet in spletna orodja. Izpostavili smo dve aktivnosti: spletno oz. elektronsko informiranje in komuniciranje. Zanimalo nas je, kje in kako mladi iščejo informacije, katere informacije potrebujejo in iščejo, kako same organizacije v mladinskem sektorju informirajo mlade in s kakšnimi izzivi se soočajo pri informiranju.

Na podlagi rezultatov analize odgovorov anket za mlade in organizacije ter analize intervjujev, opravljenih s predstavniki organizacij, ki delajo na področju mladine, smo želeli odkriti pomen in načine predvsem spletnega informiranja mladih v mladinskem in širšem nevladnem sektorju ter izoblikovati predloge ukrepov za njihovo izboljšavo in za nove »produkte« za informiranje mladih. Zato upamo, da smo z našim delom prispevali k razvoju dejavnosti informiranja mladih v Sloveniji in bo pričujoči dokument služil tudi kot priročnik za mladinske centre, organizacije za mlade in mladinske organizacije ter vse tiste organizacije, ki so dejavne na področju informiranja mladih.

INFORMIRANJE MLADIH

Informiranje mladih je osnova za aktivno participacijo mladih v javnem življenju, v različnih organizacijah in javnem odločanju. Je eno od ključnih področjih, ki vplivajo na njihovo aktivno participacijo v družbi in dosego njihove avtonomije. Namen informiranja mladih pa je ozaveščati jih o njihovih pravicah, dolžnostih, priložnostih idr. Informiranje zato pomembno pripomore k dvigu aktivne participacije in zmanjševanju socialne izključenosti mladih, kajti z njim prilagojenimi načini se jim približa procese odločanja (MSS, Informiranje mladih, 2011: 7).

Mladi so tudi pomembni deležniki e-participacije. Raziskava Mladina 2010 je na primer pokazala, da so mladi bistveno pogostejše aktivni v IKT in individualiziranih oblikah politične participacije (Kirbiš in Flere, 2010: 164). Tako v Evropi kot v Sloveniji nasploh narašča individualizacija, odgovornost za lastno dobrobit. Posamezniki se danes tako pri premagovanju negotovosti v večji meri zanašajo nase in ne več na tradicionalno pomoč (Ule, 2002: 23).

Informacijsko-komunikacijska tehnologija je veliko prispevala k temu, pa čeprav je mlade povezala v virtualnem svetu:

»V skladu s sodobno individualizacijo, ki poudarja osebni življenjski stil in individualno identiteto, socializacijo v lastni režiji in umik v zasebnost, se je v 90. letih razvila posebna oblika mladinskega sveta, in sicer množična udeležba v javnih, računalniško podprtih komunikacijskih omrežjih. Tu nastaja povsem nova oblika kulture, ki bo močno vplivala na dogajanje med mlado generacijo.« (Ule, 1997: 35)

Nagovarjanje mladih v sodobni družbi mora zato nujno vključevati spletno informiranje, ki je sestavni del mladinskega informiranja, saj je internet »vpliven vir informacij in kot komunikacijsko sredstvo močno vpeto v socialno okolje mladih« (ERYICA, Načela spletnega informiranja mladih, 2009). Ker so mladi vpeti v virtualni svet, ki jim predstavlja velik del vsakdana, morajo organizacije v mladinskem sektorju in institucije na državni, regionalni in državni ravni informirati mlade z uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij, če želijo biti učinkovite in doseči mlade na načine, ki so jim blizu.

Sama raba IKT pa ne definira dostopa do informacij, njihovega prenosa in njihovih vsebin, ki so mladim potrebne in jih (so)ustvarjajo za celovito participiranje v družbi. Tehnologija omogoča hitrejše pridobivanje informacij, ki pa ni selektivno. Zato je pomembno imeti razvit sistem informiranja mladih:

»Informacijsko družbo pogosto povezujemo z informacijsko tehnologijo. Čeprav je ta pomembna, lahko ugotovimo, da sposobnost uporabe informacij ne dosega možnosti, ki jih nudi informacijska tehnologija. Brez vsebine, brez informacij je še tako popolna tehnologija brez pravega pomena. Informacije lahko s pomočjo tehnologije približamo ciljnim skupinam, toda v sodobnih razvitih družbenih sistemih potrebujemo posrednika.« (Medvešek idr., 2003: 19)

1. Mladi so osebe, stare od 15. do dopolnjenega 29. leta starosti (Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, Ur. l. RS št. 42/2010).

ZGODOVINA IN RAZVOJ INFORMIRANJA MLADIH

V evropskem prostoru se je informiranje kot strokovna pomoč mladim razvila v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, kar sovpada z začetkom pojmovanja mladih kot posebne družbene kategorije. Razvili so se trije modeli iz posameznih lokalnih pobud: mreža centrov za pomoč mladim (London, Amsterdam, Berlin in Antwerpen), mreža svetovalnih centrov (Dunaj, Amsterdam, Rotterdam in Hamburg) in klasični informativni centri (München, Gent in Bruselj). V sedemdesetih letih se je razvoj informativnih centrov širil in njihovo število večalo. S podporo lokalnih in državnih oblasti se je sčasoma v Franciji razvila široka mreža informativnih središč. Do sredine osemdesetih let prejšnjega stoletja pa so se pojavile številne iniciative v romanskem delu južne Evrope. Ustanavljati so se začele krovne nacionalne in nato mednarodne organizacije. Tako je bila leta 1986 ustanovljena agencija ERYICA (združenje nacionalnih informativno-svetovalnih organizacij). Sčasoma so nastajali tudi pomembni evropski strateški dokumenti (Medvešek idr., 2003: 30–31).

V Sloveniji je razvoj informativne dejavnosti potekal nekoliko drugače, in sicer od zgoraj navzdol. Leta 1991 je bil v okviru Ministrstva za šolstvo in šport ustanovljen Urad Republike Slovenije za mladino (URSM). Med pobudniki razvoja informiranja pa je bil Mladinski svet Slovenije. URSM je leta 1995 objavil prvi javni razpis za področje informiranja in svetovanja za mlade oz. za izvajalca dejavnosti, s katerim je (skupaj s konceptom informiranja) želel spodbuditi razvoj dejavnosti v Sloveniji. Na podlagi razpisa se je formiralo Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije (MISSS) kot prvi izvajalec tovrstnih storitev (Medvešek idr., 2003: 32).

V Sloveniji je razvoj informativne dejavnosti potekal nekoliko drugače, in sicer od zgoraj navzdol. Leta 1991 je bil v okviru Ministrstva za šolstvo in šport ustanovljen Urad Republike Slovenije za mladino (URSM). Med pobudniki razvoja informiranja pa je bil Mladinski svet Slovenije. URSM je leta 1995 objavil prvi javni razpis za področje informiranja in svetovanja za mlade oz. za izvajalca dejavnosti, s katerim je (skupaj s konceptom informiranja) želel spodbuditi razvoj dejavnosti v Sloveniji. Na podlagi razpisa se je formiralo Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije (MISSS) kot prvi izvajalec tovrstnih storitev (Medvešek idr., 2003: 32).

Informiranje v Sloveniji danes izvajajo mladinski informativno-svetovalni centri, mladinske info točke in druge organizacije v mladinskem sektorju s svojimi »info kotički«, ki informacije urejajo in jih približajo mladim ali/in aktivno vključujejo mlade v dejavnosti informiranja (glej Medvešek idr., 2003: 20–26). Organizacije, ki izvajajo informativno dejavnost za mlade, se lahko združujejo v mreže, ki omogočajo boljšo ponudbo informacij in delitev dela med organizacijami z namenom skupne koristi vseh. Omogočajo tudi hitrejšo napotitev uporabnika k ustrezni organizaciji (Šegina idr., 2009: 12).

2. URSM je v letu 2003 namenil 83.000 EUR za izvajalce informativne dejavnosti za mlade od skupnih 1.167.250 EUR, namenjenih za financiranje organizacij, njihovih programov in projektov v mladinskem sektorju (Nacionalno poročilo: Uresničevanje skupnih ciljev na področju participacije mladih, 2004: 4). V letu 2015 je namenjenih 150.000 EUR za dejavnost informiranja mladih od skupnih 1.200.000 EUR (dejanska dodeljena sredstva: 1.199.998 EUR) (Izvedbeni načrt Resolucije o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2015: 70). V primerjavi z letom 2003 je bilo leta 2015 namenjenih več sredstev za področje informiranja, s tem da je v letu 2015 več organizacij, ki se ukvarja z informiranjem mladih, kot leta 2003.

Po podatkih iz leta 2011 je bilo aktivnih 27 mrež, 15 od teh pa je imelo po več kot 10 članic (Poročilo o uresničevanju evropske mladinske politike za obdobje 2010–2012, 2003: 24).

Informiranje se deli na splošno in specialistično, informativne vsebine pa so mladim lahko posredovane z različnimi metodami informiranja: informiranje preko e-pošte, spletnih strani, forumov, osebno posredovanje, telefonsko informiranje, uporaba množičnih medijev, skupinsko informiranje, projektno informiranje, vrstniško informiranje (glej Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 14–15). K metodam bi dodali tudi komuniciranje znotraj in izven posamezne organizacije ali odnose z javnostmi, ki jim v mladinskem sektorju primanjkuje prave strateške naravnosti, učinkovitosti in uspešnosti (glej tudi Šegina idr. 2009: 71–72).

Zgodaj je na pomenu pri izvajanju informiranja za mlade pridobila IKT. Za namene poenotenja informiranja in lažjega ter sistematičnega predstavljanja informacij so nastali številni lokalni portali za mlade. Poleg tega organizacije skušajo slediti sodobnim trendom v spletnem komuniciranju, ki so za mlade privlačni.

Od leta 2001 v Sloveniji deluje tudi Eurodesk. Na ravni EU predstavljata ključni instrument informiranja za mlade in tiste, ki z njimi delajo, ki ga je vzpostavila Evropska komisija in ga v Sloveniji izvaja Nacionalna agencija Movit z regionalnimi partnerji. V slovenščino je preveden glavni evropski informacijski portal za mlade – Evropski mladinski portal. Poleg članstva v evropski agenciji ERYICA (MISSS) je Slovenija pristopila k instrumentu Mladinska kartica, katere nosilec v Sloveniji je zavod MOBIN, ki nudi dostop do spletne platforme Mladinske vstopne točke (MVT).

Na nacionalni ravni je URSM z namenom uresničevanja zastavljenih ciljev v obdobju 2009–2010 razvil spletni portal mlad.si, ki ga je letos v sodelovanju z mladinskimi organizacijami oz. njihovimi predstavniki posodobil z namenom vzpostavitve celovitega in trajnostnega sistema za informiranje javnosti v mladinskem sektorju in izven njega. Sam URSM to navaja tudi v Poročilu o uresničevanju evropske mladinske politike za obdobje 2010–2012 kot ukrep, ki ga je izvedel za učinkovito uporabo IKT za povečanje participacije mladih (2013: 24). V istem poročilu so predstavniki mladih zapisali: »Oblasti niso kaj veliko storile, da bi učinkovito uporabljale IKT za povečanje in širjenje participacije« (Poročilo o uresničevanju evropske mladinske politike za obdobje 2010–2012, 2013: 25).

POTREBE PODROČJA INFORMIRANJA MLADIH V SLOVENIJI

Kljub obstoječim evropskim in nacionalnim smernicam na področju informiranja mladih predstavlja veliko težavo to, da v Sloveniji trenutno še ni razvite celostne politike informiranja mladih. Po priporočilih Mladinskega sveta Slovenije je treba uvesti univerzalen in brezplačen dostop do informacij, poenotiti delovanje na področju informiranja mladih, poskrbeti za kritično pismenost (in e-pismenost) ter za varno rabo interneta (MSS, Informiranje mladih, 2011: 16–19). Težave, ki so se pokazale na področju (e-)informiranja in izvirajo iz sistemske neurejenosti področja, pa so:

- mladi v Sloveniji nimajo enakega dostopa do informacij (nekatera gospodinjstva nimajo dostopa do interneta);
- prenasičenost z informacijami, ki niso nujno kvalitetne in uporabne;
- informiranju mladih kot mladinski dejavnosti v Sloveniji ni pripisan zadosten pomen;
- pomanjkanje sposobnosti kritične informacijske pismenosti mladih;
- nepoznavanje področja informiranja mladih v mladinskem in nevladnem sektorju nasploh, kar vodi v različno kvalitetne in neenotne prakse informiranja ter h krepitvi neenakosti dostopa do istih in kvalitetnih informacij;
- ni določeno, kdo lahko strokovno izvaja informiranje mladih;
- sistemska neurejenost področja informiranja mladih, ki se kaže v odsotnosti dolgoročne strateške usmeritve ali vizije razvoja tega področja;
- v Sloveniji še vedno nimamo vzpostavljenega enotnega prostora in sistema informiranja mladih;
- v Sloveniji ne poznamo nujno potrebnega sistema izobraževanja in usposabljanja informatorjev (npr. po modelu ERYCA, glej http://eryca.org/sites/default/files/2010_Youth_Information_Starter_Kit_IL_en.pdf);
- nujno je sprotno vrednotenje procesov informiranja.

Informiranje lahko pomembno vpliva na izkoristek potenciala, ki ga mladi imajo za razvoj družbe kot celote. Hkrati lahko pomembno prispeva k vključenosti mladih v dejavnosti mladinskega sektorja in doseganja ciljev, ki si ga zastavlja. Zaradi neinformiranosti mladih o svojih možnostih in neprepoznavnosti njih samih ter mladinskega sektorja v javnosti in neozaveščenosti o lastnem delovanju in o prednostih, ki jih ima vključevanje v dejavnosti mladinskega sektorja, potencial mladih ostaja neizkoriščen. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in kadra pa je promocija mladinskih aktivnosti in različnih organizacij v sektorju ovirana, zato ta ostaja neviden. Mediji le redko pokrivajo dogajanje v mladinskem sektorju in mlade pogosto prikazujejo kot apatično in neodgovorno družbeno skupino. Zato je splošna javnost na splošno slabo obveščena o dejavnostih mladih in organizacij v sektorju. Vloga organizacij pri informiranju javnosti in (samo)promociji mladih in organizacij v mladinskem sektorju je velika, saj so tiste, ki predstavljajo svoje delovanje z nujnim upoštevanjem ustreznih komunikacijskih kanalov (splet, info točke ali informativni in drugi centri z usposobljenim kadrom, sovrstniki). Slednje velja predvsem, ko so ciljna javnost mladi sami (glej Šegina idr., 2009: 4–6).

4. V Sloveniji sta bila do sedaj sprejeta dva koncepta za razvoj informiranja mladih, ki se v splošnem ne izvajata.

PREDHODNE RAZISKAVE

Na področju informiranja je ključno prepoznavati potrebe mladih in zanje relevantne družbene spremembe, ki jih poleg preko izvajanja dejavnosti ugotovimo z izvajanjem raziskav. V splošnem raziskave predstavljajo instrument podpore mladinskega dela in sektorja ter njenega razvoja, saj je treba poznati ciljno skupino oz. mlade, da se lahko naprej razvija programe. Poglejmo si torej pomembnejše raziskave in analize, ki so nastale na področju informiranja mladih.

POTREBE MLADIH PO INFORMACIJAH IN PARTICIPACIJI

Pod okriljem Mladinskega informativnega svetovalnega središča Slovenije je s finančno podporo Urada Republike Slovenije za mladino nastala raziskava Potrebe mladih po informacijah in participaciji (Raičević, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004), katere ciljna skupina so bili mladostniki, stari med 12 in 17 let, iz Ljubljane in okolice. Osnovno vodilo dejavnosti informiranja in informatorjev je »zagotavljanje razpoložljivih informacij, ki sledijo zahtevam in potrebam mladih, dostop do informacij s pomočjo sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter odpiranje možnosti sodelovanja mladih pri vseh procesih informiranja in svetovanja za mlade« (Raičević, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 1). Zato raziskava predstavlja prispevek k razvoju smernic informiranja mladih, saj obravnava tedaj aktualne informativne vsebine, ki so zanimale mlade, navade in vire pridobivanja informacij in njihov pomen pri sodelovanju v skupnosti ter informacijsko pismenost mladih za namene njim prilagojenega in uporabnega sistema.

Naj na kratko navedemo nekaj ugotovitev raziskave, ki so zanimive za našo analizo. Kar zadeva sklopa zanimanja za informacije, so mladi na najvišje mesto zanimanja uvrstili prijateljstvo, nato pa informacije s področja zabave, skrbi za svoj izgled, spolnosti in ljubezni ter športa in rekreacije. Avtorji raziskave ugotavljajo, da so to področja informacij, ki jih je bilo treba razvijati in celostno ter kvalitetno posredovati. Mladi v tej raziskavi so izrazili najmanj zanimanja za politiko, kulturo in umetnost ter za informacije, vezane na nacionalno preteklost in usodo naroda. So mnenja,

»da bi informativno-svetovalni centri za mlade morali poskrbeti predvsem za dodatne informacije na področju prijateljstva, športa in rekreacije ter skrbi za izgled, saj ob pregledu spletnih strani informativno-svetovalnih centrov za mlade v Sloveniji ocenjujemo, da so to slabše pokrita področja [...] V razmislek pa gre predvsem, kako motivirati mladostnike za interes do področij [ki so deležni manj zanimanja]. Osnovni korak k motivaciji je vsekakor posredovanje informacij, vendar menimo, da to ni dovolj. Posebej še takrat, ko mladostniki ne vidijo konkretne možnosti za lastno udeležbo ter možnosti za realizacijo svojih interesov.« (Raičević, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 74)

5. V obdobju nastajanja raziskave je bil v pripravi prvi nacionalni mladinski portal.

Anketa je pokazala, da so mladi seznanjeni z navedenimi področji informacij, kar priča o tem, da so v splošnem dobro informirani:

»Najbolje so seznanjeni z možnostmi preživljanja prostega časa. Splošno visoko seznanjenost kažejo na področjih zasvojenosti z drogami, spolnostjo (v zvezi s kontracepcijo ter spolno prenosljivimi boleznimi) ter nasiljem. Organizacije za pomoč v stiski (ki navadno nudijo pomoč tudi na zgoraj omenjenih področjih – spolnost, droge, nasilje ...) so mladostnikom manj znane. Na podlagi tega bi lahko rekli, da je za informativno-svetovalno dejavnost za mlade pomembno razmišljati v smeri priprave informativnih materialov, kjer bodo v ospredju predstavitve posameznih organizacij ter sezname kontaktnih [...] Za najbolj želene dodatne informacije se izkažejo pogoji študija v tujini, za katere ocenjujejo tudi, da so o tem najmanj seznanjeni [...] Omenimo še želji po informacijah o možnosti zaposlitve in pogojih pridobivanja štipendije.« (Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 74).

Avtorji tu ugotavljajo, da so anketirani mladostniki med najširše vire informacij uvrstili poleg staršev in šolskih psihologov tudi internet: »Informacije, ki bi jih mladi iskali pri starših, so raznovrstne, kar velja tudi za informacije, iskane na internetu« (Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 74). Zanimivo je to, da informacij o prostem času naj ne bi iskali na internetu, ampak pri prijateljih. »Vrstniško informiranje se izkaže kot pomemben neformalni medij, preko katerega mladostniki prihajajo do informacij. S pregledom dobrih praks ter primerno definirano metodologijo dela bi bilo smiselno razmišljati, kako vrstniško informiranje vplesti v informativno-svetovalno prakso oz. v delo z mladimi nasploh« (Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 74–75). V nadaljevanju ugotavljajo tudi, da je treba v okviru informativne dejavnosti za mlade poleg vrstniškega informiranja ter informativnih aktivnih vsebin za starše in šolske psihologe razmišljati o povečanju rabe interneta.

Analiza je obravnavala tudi področje informacijske pismenosti mladostnikov. Pokazala je, da »[m]ed anketiranimi mladostniki je uporaba računalnika in mobilnega telefona dokaj pogosta. Skoraj polovica mladostnikov med 12. in 17. letom osebni računalnik uporablja vsak dan in nadaljnja tretjina anketirancev nekajkrat tedensko. Mobilni telefon vsak dan uporablja 89,7 odstotka anketiranih. Dobra tretjina internet uporablja vsak dan« (Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 75). Avtorji nadaljujejo, da jih preseneča, da zaradi zasedenosti računalnikov na šolah ali zaradi pomanjkanja možnosti rabe interneta v šoli

»kar 77 odstotkov mladostnikov do interneta dostopa od doma. Vendarle pa drugi viri nakužejo na visoko stopnjo opremljenosti slovenskih zavodov z informacijsko tehnologijo. Predvidevamo, da mladostniki v šoli sicer imajo dostop do računalnika z dostopom na internet, vendar tega ne vedo ali pa ne potrebujejo uporabljati, saj imajo tak računalnik po večini tudi doma.« (Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 75)

Zato predlagajo, da »[p]romocija informativnosvetovalne dejavnosti med mladimi bi morala bolj intenzivno vsebovati tudi informacije o možnosti brezplačnega dostopa do interneta ...« (Raičevič, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 75).

Respondenti uporabljajo internet za razvedrilne in izobraževalne namene:

»Ugotavljamo, da mladostniki slabo poznajo spletne strani, namenjene prav njim. Med tistimi, ki te strani poznajo, je 17,2 odstotka takšnih, ki strani obiskujejo vsaj mesečno. Najbolj obiskane spletne strani so različni iskalniki, klepetalnice ter spletne strani, kjer je omogočeno tekmovanje in ocenjevanje med vrstniki. Sledijo spletne strani, ki podpirajo zabavo v obliki računalniških iger, glasbe, prireditev ter spletne strani s pornografsko vsebino. V največji meri so obiskane spletne strani, ki imajo možnost obojestranskega, množičnega komuniciranja. Omenjene rezultate je smiselno upoštevati pri razvoju nacionalnega portala za mlade.« (Raičević, Žavbi in Vipavc Brvar, 2004: 76)

INFORMIRANJE MLADIH V SLOVENIJI

V okviru Mladinskega sveta Slovenije je študijska skupina pripravila publikacijo *Informiranje mladih v Sloveniji*. Publikacija Študijske skupine za informiranje in svetovanje (Šegina idr., 2009), katere namen je predstaviti področje informiranja mladih v Sloveniji in prisovati k dvigu kompetenc na omenjenem področju mladih in mladinskih organizacij za učinkovitejše informiranje. Vsebuje pregled temeljnih listin s področja informiranja in razlage posameznih področij ali načinov informiranja s povzetki ciljev in ukrepov v evropskih listinah na področju informiranja mladih ter z navedbami idej, nasvetov (pri izvajanju dejavnosti odnosov z javnostmi) in primerov dobrih praks.

Ideje in nasveti se nanašajo na odnose z javnostmi v organizacijah. Avtorji predlagajo uporabo spletnih predstavitev (spletna stran, blog, forumi in SMF – simple machine forum ali phpBB), socialnih omrežij (Facebook, MySpace in Twitter) in elektronsko komuniciranje (e-pošta, poštne sezname ali mailing liste ter elektronske novice in elektronski časopisi) (Šegina idr., 2009: 71–72).

V okviru publikacije je objavljena krajša analiza stanja na področju izvajanja strokovnega individualnega svetovanja mladim kot oblike informiranja za mlade, ki pa se izvaja neodvisno od informativno-svetovalne dejavnosti (Šegina idr., 2009: 41–43 in 84–86). Vprašalnik je študijska skupina posredovala mladinskim organizacijam, od katerih se jih je odzvalo enajst, ki svoje svetovalne dejavnosti (ohranjanje duševnega zdravja mladih, boljša kakovost življenja posameznikov, nudenje ustrezne pomoči mladim, usposabljenost za samostojno prepoznavanje in reševanje stisk in težav, sposobnost refleksije o lastnem vedenju in čustvovanju) izvajajo neodvisno od svojih informativno-svetovalnih.

Na nacionalni ravni je bilo opravljenih kar nekaj analiz in študij o stanju mladih v Sloveniji. Izrednega pomena so raziskave, ki so jih opravili raziskovalci Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani pod vodstvom dr. Mirjane Ule. Objavljenih je bilo tudi veliko študij, ki pokrivajo naslednja področja: Mladina in ideologija (Ule, 1988), Vsakdanji svet mladih (Ule, 1995), Pri(e)hodnost mladine (Ule in Miheljak, 1995), Mladina v devetdesetih: Analiza stanja v Sloveniji (Ule, 1996), Predah za študentsko mladino (Ule, 1996b), Prosti čas mladih v Ljubljani (Ule in Rener, 1998), Socialna ranljivost mladih (Ule, 2000).

Še posebej referenčni sta študiji Mladina 2000 (Miheljak idr., 2002) in deset let pozneje nastala analiza Mladina 2010 (Lavrič, Flere, idr. 2010), ki so ju pripravili raziskovalci Filozofske fakultete Univerze v Mariboru s podporo Urada republike Slovenije za mladino. Toda nobena od raziskav iz serije Mladina se ne ukvarja posebej s področjem informiranja oz. je le-to obravnavano horizontalno, deloma kvalitativno in statistično reprezentirano ali obdelano. Informiranje je obravnavano znotraj analize rabe informativnih in zabavnih medijskih vsebin klasičnih medijev (Lavrič, Flere idr., 2010: 236–240), kjer so avtorji prišli do ugotovitev, da v večji meri spremljajo informativne vsebine starejše skupine mladih, nasploh pa se je v obdobju 2002–2008 med mladimi v Sloveniji v okviru spremljanja tradicionalnih medijev nekoliko povečala pogostost spremljanja informativnih, zmanjšala pa pogostost spremljanja zabavnih vsebin.

Omenja se tudi, ko je govora o IKT in medijih (Lavrič, Flere idr., 2010: 226–232): »Neposredne/osebne oblike druženja in uporaba IKT« in »Pogostost računalniških dejavnosti« v okviru poglavja »Virtualizacija vsakodnevnega življenja«. Informiranje je torej povezano z vprašanji navad in načinom življenja mladih, kjer je posredno izpostavljena informativna vloga (novih) medijev in uporabe IKT. V raziskavi Mladina 2010 izpostavijo izjave intervjuvancev (Lavrič, Flere idr., 2010: 232):

»Računalnik uporabljam kar veliko ... Facebook, predvsem za veliko ohranjanje stikov prijatelji, s celega sveta ... in to je edini način da ohranjamo stik ... internet pa bolj za informacije.« (Gašper, 23 let, mladi športnik)

V sklop informiranja lahko štejemo rezultate analize v okviru ugotavljanja deleža mladih, ki se s posameznimi dejavnostmi ukvarjajo vsaj enkrat tedensko: »[Č]as preživim na spletnih straneh za socialno ...« (47,8 min); »delam stvari, povezane s službenimi obveznostmi« (37,7 min); »na ostalih spletnih straneh« (34,3 min); »pišem, pošiljam in berem e-maile« (31,3 min); »delam stvari, povezane s šolskimi obveznostmi« (30,4 min); »se informiram o dogodkih v svetu« (29,9 min); »berem revije ali časopise na spletu« (18,2 min); »opravljam spletne nakupe ali se informiram o nakupih« (13,3 min) (Lavrič, Flere idr., 2010: 231).

Pomembno je izpostaviti poglavje raziskave, ki se ukvarja s povezanostjo rabe IKT ter politično in civilno-družbeno participacijo mladih. »Politična participacija se je v naši raziskavi izkazala za pozitivno povezano s pogostostjo 'ukvarjanja z računalnikom' ($r = 0,106$; $p < 0,001$), prav tako pa tudi s pogostostjo uporabe spleta ($r = 0,082$; $p < 0,01$)« (Lavrič, Flere idr., 2010: 235).

»Mladi izražajo zelo nizko stopnjo občutka lastnega političnega vpliva in se v primerjavi s povprečjem EU27 bistveno manj zanimajo za politiko in politično participirajo. Po drugi strani se med mladimi krepí protestni potencial in udejstvovanje v individualiziranih oblikah politične participacije, predvsem tistih, ki so povezane z informacijsko tehnologijo.« (Lavrič, Flere idr., 2010: 484–485)

Avtorji poudarijo, da je treba v nadaljnjih raziskavah preučiti spletne vsebine, ki jih mladi konzumirajo, saj so različne narave: spletno socialno mreženje, učenje oz. izobraževanje, splošno informiranje idr.

Kvalitativna analiza intervjujev z mladimi je pokazala, da je ravno na področju preživljanja prostega časa, kulture in umetnosti v povezavi z uporabo IKT poleg razvedrilne in družbene vloge pomembno tudi pridobivanje informacij:

»Po mojem prežidjo (mladi) tam (za računalnikom) celo popoldne, kolko majo cajta ... po eni strani je sicer zanimivo, o.k., se družijo ... Se pa ne znajo več zmenit na štiri oči. Saj lahko tam dobiš tudi nekaj koristnih informacij, ni napačno ...' (Špela, 25 let, mlada natakarka).« (Lavrič, Flere idr., 2010: 466).

Raziskava obravnava tudi postčasne aktivnosti mladih, med katere sodijo umetnost, kultura in ustvarjalnost. Ugotovljeno je bilo, da

»[v] zadnjem desetletju se je v okviru vsakodnevnih dejavnosti izrazilo povečal čas, ki ga mladi namenijo uporabi računalnika, zmanjšal pa se je čas, namenjen gledanju televizije in opravljanju gospodinskih opravil [...] V primerjavi z letom 2000 v letu 2010 mladi manj časa namenijo spremljanju kulturo-umetniških vsebin, bistveno več časa pa namenijo kulturno-umetniškemu ustvarjanju.« (Lavrič, Flere idr., 2010: 203–208)

Poleg tega je v raziskavi izpostavljeno, da tradicionalni kanali ustvarjalnosti niso nujno več prevladujoči. »Ustvarjalnosti in kulturne participacije torej več ni mogoče preučevati le s konvencionalnimi oblikami participacije, ampak se je potrebno soočiti z raznolikostjo in heterogenostjo [...] kulturne produkcije in ustvarjalnosti, ki sta predvsem pri mladih v vse večji meri vezani na informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT), predvsem na splet« (Lavrič, Flere idr., 2010: 306–319). Tako se mladi danes kulturno pricipirajo preko blogov, Youtube kanalov, Facebooka, spletnih strani ipd.

V okviru analize mobilnosti mladih je ključna ugotovitev, da mladi nimajo dovolj informacij o možnostih (študijskih) mobilnosti. Statistični podatki niso navedeni, saj se je raziskava osredotočila na značilnosti mobilnosti kot take in njene ovire, uporabljeni pa so kvalitativni podatki, ki pričajo o informiranosti mladih na omenjenem področju:

»Po mojem mladi (študentje) sploh ne vejo, kaj vse jim je omogočeno. Več je potrebno reklame za te programe ... več prezentacij. Pa bolj bi se morali povezati (z izobraževalnimi institucijami iz tujine) s tujino, da bi lahko lažje vnovčili ECTSje.' (Jona, 25 let, redni obiskovalec mladinskega zbirališča 'Pekarna').« (Lavrič, Flere idr., 2010: 311)

Mladina 2013: Življenje v času deziluzij, tveganj in pretkanosti (Flere, Kirbiš, Zagorc, idr., 2014) je prav tako raziskava iz serije »Mladina«, ki so jo pripravili raziskovalci iz Centra za raziskovanje postjugoslovanskih družb Univerze v Mariboru. Raziskava je pokazala stopnjevanje določenih trendov, ki so bili predstavljeni v okviru njene predhodnice. Ključne ugotovitve, vezane na informiranje mladih, se nanašajo večinoma na politično participacijo mladih in prostočasne aktivnosti. Avtorja podajata naslednje ugotovitve:

- splet je med slovenskimi mladimi primarni vir informacij o političnem dogajanju (82 % respondentov);
- gledanje informativnih TV vsebin je pogostejše med moškimi, starejšo mladino, tistimi z višjo stopnjo izobrazbe, nižjim ocenjenim materialnim statusom družine, višjim mesečnim dohodkom in med mladimi, ki živijo v urbanih okoljih;
- 81 % slovenske mladine (starost 16–25 let) pridobiva informacije o politiki s spleta (Flere, Kirbiš, Zagorc idr. 2014: 1–25).

MLADI V OBALNIH OBČINAH

Kulturno izobraževalno društvo PiNA je pripravilo dokument Mladi v obalnih občinah: Analiza stanja (Cunk, 2014), ki predstavlja prvo in celovito analizo področja mladine v regiji. Med obravnavanimi področji je tudi informiranje mladih, kjer so obravnavani ukrepi in aktivnosti v lokalnih skupnostih ter navade mladih pri (spletnem) informiranju. V analizi je ugotovljeno, da na območju obalnih občin delujejo štiri mladinski centri (tri v Kopru in eden v Piranu) ter Mladinski svet Izola, ki opravljajo informacijske dejavnosti za mlade. V Občini Izola so oblikovali tudi mrežo mladih YouthAdrinet (Cunk, 2014: 28). Avtorica raziskave je analizirala tudi rabo spletnih orodij s strani občin za informiranje mladih in ugotovila naslednje:

»Občine s svojimi občani komunicirajo preko uradne spletne strani in občinskih glasil (KP-MOK, Bobnič, Solni cvet). Na nobeni od uradnih spletnih strani mladim ni posvečen poseben odsek, prav tako pa za mlade ni posebej rezervirana nobena rubrika v glasilih. Občina Izola uporablja tudi socialna omrežja (Facebook in Twitter), Mestna občina Koper in Občina Piran pa nimata uradnih občinskih profilov na družbenih omrežjih. Mestna občina Koper sicer upravlja profil spletnega portala ekoper.si na Facebooku, o dogajanju v občini Piran pa na socialnem omrežju komunicira župan občine [...] Uradni profil Občine Izola je všečkalo skupno 24 % žensk oziroma 20 % moških, starih med 13 in 34 leti [...] Skupno je Facebook profil eKoper všečkalo 22 % žensk oziroma 16 % moških, starih med 13 in 34 leti.« (Cunk, 2014: 28–29)

Analiza je zajela tudi vprašanje, kje mladi iščejo informacije s posameznih področij in katere informacije iščejo ter ali sploh aktivno iščejo informacije o možnostih zaposlovanja, izobraževanja, mobilnosti, prostočasnega udejstvovanja, vključevanja v javne zadeve v obalnih občinah in ali so o tem dovolj informirani.

»Aktivnih iskalcev informacij je bilo nekaj več kot dve tretjini vprašanih [...] Mladi so v raziskavi kot orodje, ki ga najpogosteje uporabljajo za iskanje oziroma pridobivanje informacij o aktualni ponudbi neformalnih izobraževanj, izpostavili splet. V največjem deležu menijo, da bi se informacije, ki zadevajo mlade, morale nahajati na spletnih straneh organizacij za mlade in mladinskih organizacij [...] Drugi najpogostejši način iskanja oziroma pridobivanja informacij je ustno pridobivanje informacij. Mladi najmanj informacij pridobivajo oziroma iščejo preko spletnih informatorjev in list obveščanja oziroma preko letakov in plakatov [...] Med mladimi, ki so izpolnili anketni vprašalnik in aktivno iščejo informacije, jih ima več kot dve tretjini dovolj informacij o možnostih izobraževanja, nekaj manj kot tri petine pa o mobilnosti. Mladi so v odgovorih navedli, da nimajo dovolj informacij o javnih zadevah in o možnostih zaposlovanja v obalnih občinah.« (Cunk, 2014: 56–57)

Analiza pa je zajela tudi kanale informiranja in komuniciranja nevladnih organizacij, ki delujejo na področju mladine: »[N]ajveč organizacij ima svoj profil na socialnem omrežju Facebook (88 %) oziroma vzpostavljeno lastno spletno stran (84 %). Nekaj več kot četrtina organizacij (26 %) ima svoj profil na YouTubeu, nekaj manj kot četrtina organizacij (24 %) pa na Twitterju« (Cunk, 2014: 57).

V poglavju, ki je obravnavalo družbene dejavnosti za mlade, se je respondente spraševalo tudi o tem, kje pridobivajo informacije o aktivnosti, dejavnostih in programih mladinskih organizacij in organizacij za mlade. Rezultati so pokazali, da mladi največ informacij pridobivajo neposredno preko spleta, nato preko pogovorov s starši, z vrstniki in s prijatelji ter preko socialnih omrežij, uradnih spletnih strani organizacij in informacijskih točk. Avtorica raziskave pa ugotavlja:

»Iz odgovorov bi lahko sklepali, da se mladi ciljno informirajo, kar pomeni, da iščejo na spletu informacije, ki jih zanimajo. Pri tem se postavlja vprašanje poznavanja vsega, kar organizacije ponujajo, in morebitnih ukrepov oziroma akcij, ki bi mlade zanimale, pa do takih informacij ne pridejo, ker ne vedo, da obstajajo, in jih posledično ne iščejo [...] Iz rezultatov bi lahko sklepali, da je pomembno, da mladinske organizacije in organizacije za mlade v svoje dejavnosti aktivno vključujejo mlade, saj na tak način prihaja do ustnih prenosov informacij med njimi. Zaradi časa, ki ga mladi preživijo v formalnih izobraževalnih institucijah, pa lahko te pomembno prispevajo tako k poznavanju mladinskih organizacij/organizacij za mlade (vključevanje v dejavnosti na šoli) kot k informiranosti o aktivnostih (novice na uradnih spletnih straneh, okrožnice, oglasne deske, neposredno informiranje).« (Cunk, 2014: 69)

Mlade se je tudi pozvalo, da za podporo informiranja mladih v obalnih občinah podajo predloge, ki so strnjeni v naslednjih točkah:

1. Povezovanje organizacij na področju informiranja v skupno akcijo (informativni dan mladinskih organizacij).
2. Spletno mesto in mobilna aplikacija z vsemi informacijami za mlade.
3. Obalne občine naj organizirajo sejem/prireditve, na katerem/kateri se predstavijo vse mladinske organizacije in organizacije za mlade ter ključne inštitucije za mlade na območju obalnih občin.
4. Okrožnice v srednjih šolah in obiski mladinskih organizacij/organizacij za mlade v šolah.
5. Izboljšanje možnosti za udejstvovanje, medsebojno povezovanje in razvoj mladih ustvarjalcev na vseh področjih v skladu s primeroma dobre prakse: www.poligon.si in kreativnezadruge.org.
6. Vzpostavitev stičišča za mlade, ki bi razpolagalo z vsemi informacijami o ponudbi organizacij, društev, ki delajo za mlade in z mladimi.
7. Aktivno delovanje kariernega centra UP po vzoru Univerze v Ljubljani. Slednji v sodelovanju s posameznimi fakultetami tedensko obvešča o dogodkih, delavnicah, razpisih za delo, štipendijah in programih mobilnosti.« (Cunk, 2014: 38)

LOKALNE RAZISKAVE

Na lokalni ravni je bilo opravljenih kar nekaj analiz stanja na področju mladine predvsem v namene priprave posameznih lokalnih strategij ali drugih starteških dokumentov za mlade. Kot primer naj predstavim analize, ki posebej obravnavajo področje informiranja mladih.

Občina Ajdovščina

V Občini Ajdovščina je Mladinski svet Ajdovščina leta 2012 opravil Analizo mladinske dejavnosti v občini in Analizo rezultatov ankete med mladimi v občini. Analizi sta pokazali, da strukturirano informativno dejavnost večinoma opravlja Mladinski center Hiša mladih in da

»mladi v občini Ajdovščina potrebujejo boljše informiranje na vseh področjih od zaposlovanja do reševanja stanovanjskega vprašanja in izobraževanja. Možnosti, ki so na voljo, so pre malo razpoznavne, zato je nujno posodobiti komunikacijske kanale, da bodo informacije o štipendijah, subvencijah, razpisih, prostih delovnih mestih in razpisih za neprofitna stanovanja, če naštejemo le nekatere, bolje dosegla tudi mlado populacijo. Ne nazadnje so nekateri od ukrepov občine namenjeni prav ali samo njim.« (Strategija za mlade v Občini Ajdovščina 2013–2018, 2013: 18)

7. V analizi Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni so rezultati pokazali, da je od 93 občin, vključenih v raziskavo, 19 občin pripravilo analizo, ki se je nanašala na mlade. Izvajalci raziskav so različni, med najpogostejše izvajalce pa spadajo mladinski centri (31 %) (Murn, 2010: 53–54).

Mestna občina Maribor

Naj izpostavimo tudi analizo, ki je nastala v Mariboru za namene priprave drugega Lokalnega programa mladih 2015–2020. Ugotovili so, da je glavni problem ureditve mladinskega sektorja v Mariboru

»prevelika razpršenost informacij, sicer velika ponudba različnih programov in projektov, ki pa ne dosežejo večjega števila ključnih uporabnikov, in neaktivno ukvarjanje z vprašanjem, kako za udeležbo v raznovrstni ponudbi mladinskih dejavnosti motivirati pasivne mlade [...] 80 % mladih bi se glede na odgovore v našem vprašalniku za mlade prebivalce MOM pogosteje udeleževalo dogodkov, če bi bile informacije zbrane na enem mestu.« (drugi Lokalni program mladih 2015–2020 v Mestni občini Maribor, 2014: 12)

Vprašali so jih tudi, kako bi mlade spodbudili k aktivni participaciji v družbi. Med najpogostejšimi odgovori sta bila tudi boljša informiranost mladih s poudarkom na prednostih, ki jih participacija prinaša, in lažja dostopnost do informacij (drugi Lokalni program mladih 2015–2020 v Mestni občini Maribor, 2014: 12).

Občina Šentjur

Občina Šentjur je opravila anketo Mladi Šentjur 2013, v kateri so spraševali po virih informacij, ki jih mladi v občini uporabljajo, in obstoječih načinih informiranja v lokalnem okolju. Rezultati so pokazali, da so

»najpogostejši viri informiranja splet, prijatelji in starši. Najbolj obiskane lokalne spletne strani so www.sentjur.si, www.kozjansko.info, www.mladi-sentjur.si, www.skms.net. Anketiranci pogrešajo informacije o športnih aktivnostih, potovanjih, koncertih in prireditvah (20 % jih ne pogreša nič). Mladi so mnenja (swot analiza), da so obstoječe informacije preveč razpršene in nepregledne (na več različnih kanalih). Menijo, da je posredovanje informacij neinovativno in neučinkovito, ker mladi v poplavi informacij težko izluščijo zanje pomembne in zanimive.« (Mladi Šentjur 2013, 2013: 14)

Občina Ravne na Koroškem

Mladinski svet Ravne na Koroškem je za namene priprave lokalne strategije za mlade pripravil analizo dotedanjih ukrepov občine na področju mladih (Strategija za mlade v občini Ravne na Koroškem 2014–2020, 2014). Ugotovili so, da so na področju informiranja v občini na razpolago strokovne službe, ki mlade informirajo o družbenih dejavnostih: Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti s spletno stranjo in glasilom, ki omogoča objave s strani mladinskih organizacij, Koroški mladinski kulturni center Kompleks in Mladinski svet Ravne na Koroškem ter brezplačna mladinska informacijska točka v sklopu Koroškega medgeneracijskega centra.

Občina Ljutomer

Analiza stanja na področju mladine (2014) je nastala tudi v Občini Ljutomer. Rezultati so pokazali, da ima 31,6 % mladih dovolj informacij o možnostih zaposlovanja. Mladi si želijo več informacij s področja mobilnosti, nasploh pa

»več kot polovica mladih (65,1 %) poroča, da nimajo dovolj informacij o različnih možnostih v občini Ljutomer. 34,9 odstotka mladih ima dovolj informacij o najrazličnejših možnostih v občini Ljutomer [...] Podobno več kot polovica mladih (63,9 %) ni seznanjena s spodbudami, ki so na voljo v občini in so namenjene izobraževanju ter zaposlovanju mladih. S spodbudami, povezanimi z izobraževanjem in zaposlovanjem mladih, je seznanjenih 36,1 % mladih [...] Podobno več kot polovica mladih (67,3 %) ni seznanjena s spodbudami, ki jih občina zagotavlja mladim za ureditev stanovanjskega vprašanja. 32,7 % mladih je seznanjenih s spodbudami, ki jih občina zagotavlja mladim za ureditev stanovanjskega vprašanja.« (Analiza stanja na področju mladine, 2014: 95–97)

Mlade so spraševali tudi, na katerih spletnih straneh v občini in pri katerih organizacijah iščejo informacije ter po mnenju, kje bi morali dobiti informacije:

»Večina mladih (88,5 %) je mnenja, da bi morali te informacije pridobiti v mladinskem centru; nekaj manj (86,6 %) jih je mnenja, da na spletni strani mladinskega centra, in podobno visok odstotek mladih (84,1 %) je mnenja, da naj bi informacije pridobili na spletni strani Občine Ljutomer. Več kot polovica mladih (67,0 %) je mnenja, da bi morali informacije pridobiti na Zavodu za zaposlovanje, in 65,4 % mladih, da v občinskem Uradnem glasilu.« (Analiza stanja na področju mladine, 2014: 99–100)

Posebej so jih spraševali po informacijah o mladinskem dogajanju v občini in kje bi želeli dostopati do takih informacij:

»82,2 % mladih pravi, da spremljajo informacije o mladinskih aktivnostih v občini. 17,8 % mladih takšnih informacij ne spremlja [...] Dostop do takšnih informacij bi si želeli: v Mladinskem centru Prlekije – PC NVO preko obiska, druženja (180) ali preko njihove spletne strani (7) ali elektronske pošte; preko svetovnega spleta (44, npr. več oglaševanja teh informacij); v mladinskem centru (9); preko časopisov (9); preko prijateljev (9); na Občini Ljutomer (8) in njihovi spletni strani; preko Mladinskega sveta Ljutomer (8), televizije (5); po pošti (4); preko mladinskih organizacij (4); v samem centru Ljutomer (3); preko občine (3), različnih medijev (3; predvsem netiskanih, npr. www.klopotec.net in ostali lokalni mediji); na Zavodu za zaposlovanje Ljutomer (2); preko revij (3); plakatov (2); elektronske pošte (2); oglasov (1); na vse načine (1); preko kontaktov (1), mladinskega glasila (1), mladinske tv-oddaje (1); osebno kot član katere organizacije (1); preko telefona (1); portala prlekija-on.net (1); drugih organizacij (1); glasil (1); radia (1); seminarjev (1); srečanj (1); raznih anket (1); prireditvev za mlade (1), več različnih zborov; (1). Nekdo je zapisal, da si želi biti del teh organizacij in jih zastopati (1); nekdo drug, da se udeležuje njihovih srečanj (1); da bi si želel dostopa do informacij preko njihove spletne strani (1). Ena mlada oseba je zapisala, da ne spremlja aktivnosti, ker niti ne ve, kje bi jih spremljala – dobro bi bilo, da bi te informacije bile na enem mestu (Facebook, Twitter), saj mladi veliko časa preživijo na socialnih omrežjih (1).« (Analiza stanja na področju mladine, 2014: 102–103)

Občina Krško

Občina Krško je skupaj z Mladinskim centrom Krško opravila analizo stanja mladih v občini. V okviru informiranja so prišli do naslednjih ugotovitev:

- mladi znajo poiskati informacije o mednarodnih programih preko različnih informacijskih orodij;
- mladi so zelo slabo informirani, poznajo pa orodja informiranja (internet, časopis ...);
- mladi menijo, da bi morale biti informacije zbrane na spletni strani Občine Krško in MC KK (Analiza stanja mladih v Občini Krško, 2013).

Občina Kranjska Gora

Analiza je nastala tudi v Občini Kranjska Gora in v njej so prav tako obravnavali področje informiranosti mladih. V njej so posebej izpostavili zaposlovanje in zanimanje mladih za procese upravljanja v občini in delovanja občinskega sveta:

»Večina oz. kar 73,3 % mladih meni, da nima dovolj informacij o možnostih zaposlovanja v občini Kranjska Gora. Poleg tega pa le 19,8 % mladih trenutno išče zaposlitev, in sicer predvsem preko raznih internetnih strani oz. spletnih portalov za posredovanja dela (moje delo, moja zaposlitev, zaposlitev gorenjska, kariera.si ...), oglasov, študentskega servisa, zavoda za zaposlovanje, znancev/prijateljev/družine, razpisov, tiskanih medijev (med drugim tudi Zgornjesavc) ...« (Mladi v Občini Kranjska Gora, 2013: 12)

»Procesi odločanja v občinski upravi in občinskem svetu zanimajo zgolj 46,0 % mladih, kar 84,0% pa meni, da ima o tem na voljo premalo informacij. Poleg tega le 12,0 % mladih ve, na katerih področjih lahko lokalna samouprava sprejema odločitve [...] Največ predlogov o informiranju je, da bi morale biti informacije dostopne na spletni strani, za katero si želijo, da bi bila bolj moderna in preglednejša ter da bi vsebovala predvsem aktualne informacije. Veliko mladih informacije pridobi tudi od staršev, prijateljev in znancev, želijo pa si več obveščanja v občinskem glasilu, po sodobnih informacijskih poteh (torej preko elektronske pošte in spletne strani oz. na Facebook strani), predlagali pa so tudi, da bi te informacije izhajale kot dodatna priloga v občinskem glasilu.« (Mladi v Občini Kranjska Gora, 2013: 27–28)

Glede splošne informiranosti so mlade povprašali, ali so dovolj informirani in kje bi želeli pridobivati informacije:

»[K]ar 78,8 % mladih meni, da nima dovolj informacij. Večina (38,4 %) bi te informacije želela dobiti na spletni strani občine, 35,2 % v občinskem glasilu, 22,2 % na zavodu za zaposlovanje, 4,2 % pa drugje, med katerim so predlagali predvsem obveščanje preko letakov, plakatov, na oglasni deski in po pošti ter ustanovitev seznama z elektronskimi naslovi mladih, občasnih okroglih miz za mlade in mladinski spletni portal.« (Mladi v Občini Kranjska Gora, 2013: 27)

EVROPSKI DOKUMENTI

Priporočila Sveta Evrope

Evropske listine in drugi dokumenti o informiranju mladih obravnavajo to področje kot nujno za vključevanje mladih v družbo in spodbujanje ter omogočanje razvoja in participacije mladih. Prvi tak dokument, ki je izpostavil pomen informiranja mladih, je bil sprejet 21. februarja 1990, gre pa za Priporočila Odbora ministrov državam članicam glede informiranja in svetovanja za mlade v Evropi, ki ga je sprejel Svet Evrope.

Priporočila Sveta Evrope iz leta 1990 mladim prvič izrecno priznavajo pravico do celovitih, razumljivih in zanesljivih informacij, ki promovirajo in mladim omogočajo avtonomijo ter povečujejo njihovo mobilnost. Sam dokument državam članicam priporoča glavne točke, ki jih povzemamo spodaj:

1. Politiko informiranja mladih, ki bo temeljila na spoštovanju človekovih pravic in svoboščin in ki bo urejala informiranje glede tem na lokalnem, državnem in mednarodnem nivoju, dostopno in razumljivo vsem mladim.
2. Države članice naj spodbujajo in podpirajo razvoj in vzpostavitev storitev za informiranje in svetovanje za mlade, ki naj bodo: vsestranske, z raznolikimi viri, spoštljive do anonimnosti mladih, dostopne vsem mladim, usmerjene v promocijo neodvisnosti mladih. Glede na povedano naj posamezne vlade držav članic:
 - a. informirajo mlade glede na njihove potrebe;
 - b. promovirajo ankete, ki bi omogočile ugotavljanje konkretnih potreb mladih, mednarodno primerjavo podatkov in primernega prilagajanja storitev informiranja in svetovanja mladih;
 - c. zagotovijo zanesljive informacije in storitve informiranja ter svetovanja;
 - d. spodbujajo aktivno sodelovanje mladih v aktivnostih, namenjenih njihovem informiranju;
 - e. spodbujajo sodelovanje informativnih in svetovalnih centrov ter mladinskih organizacij kot komplementarnih;
 - f. se posvetujejo med sabo glede zadev, vezanih na usposabljanja kompetentnih informatorjev in svetovalcev, ki naj implementirajo ta priporočila;
 - g. spodbujajo izmenjavo osebja na osnovi štipendijskega programa;
 - h. spodbujajo državno in mednarodno sodelovanje informativnih in svetovalnih centrov za mlade za namene usposabljanja ter podpiranje slednjega.
3. Države članice naj spodbujajo in podpirajo uvedbo novih tehnologij v informativne in svetovalne centre, ki bodo omogočale neposreden dostop mladim do informacij in svetovanja; hrambo, komuniciranje in upravljanje produktov; procesiranje kompatibilnih podatkov za izvedbo analiz na lokalnem, državnem in mednarodnem nivoju ter za vzpostavitev mreže podatkovnih baz.

4. Promovirajo naj raziskovanje metod in tehnik informiranja in svetovanja ter metod evalvacije storitev ter mednarodno izmenjavo tehnik in dokumentov.

5. Podpirajo naj vzpostavitev evropske mreže za informiranje in svetovanje mladih.

16. junija 2010 so bila sprejeta nova, posodobljena priporočila (Priporočila glede informiranja mladih), ki izhajajo iz potreb sodobne mladine in razvoja informacijske družbe. Z vidika naše analize je najpomembnejše to, da priporočila iz leta 2010 postavljajo kot izhodišče tudi informacijsko in komunikacijsko tehnologijo in ji s tem pripisujejo večji pomen pri informiranju mladih. Tako se sklicujejo na Resolucijo o spodbujanju integracije informiranja in komunikacijskih tehnologij v izobraževalne sisteme v Evropi iz leta 2003 in na Priporočila o e-vladi (2004). Poleg tega imajo v obziru dejstvo, da mladi sami producirajo in objavljajo informacijo po zaslugi razvoja komunikacijskih tehnologij. Na tej točki so prvič omenjeni izzivi, ki jih prinaša uporaba informacijskih tehnologij:

- spopadanje z naraščajočim številom informacij;
- ukvarjanje s kontradiktornimi in stalno spreminjajočimi se informacijami;
- zavedati se odgovornosti kot »proizvajalci informacij«;
- zavedati se tveganj, ki jih prinaša uporaba informacijskih in komunikacijskih tehnologij;
- zaščita osebnih podatkov;
- omogočen dostop do potrebne strojne in programske opreme ter interneta.

Dokument se tako sklicuje na nov kontekst, v katerem mladi delujejo, zato vladam priporoča:

1. Zagotoviti mladim informacije tako, da se prilagodi oblike in kanale informiranja njihovim potrebam na lokalni, državni in mednarodni ravni.
2. Pri oblikovanju mladinske politike naj se sklicujejo na stalno spreminjajoče se potrebe po informacijah mladih in ugotovitve ter izkušnje s terena, ki jih prispevajo organizacije, delujoče na področju informiranja in svetovanja mladih.
3. Spodbujati razvoj novih metod in pristopov ter raznolikih načinov uporabe novih oblik komuniciranja.
4. Spodbujati mlade k sodelovanju pri razvoju vsebin informiranja, orodij in formiranja in razvoju politik.
5. Promovirati pri mladih osvajanje kompetenc, ki zadevajo upravljanje z informacijami, in sicer ob upoštevanju:
 - informacijska pismenost bi morala biti del neformalnega in formalnega izobraževanja;
 - mladi se morajo naučiti kritičnega in samostojnega sprejemanja in razumevanja informacij;
 - mladi morajo informacije ustvarjati in distribuirati odgovorno.
6. Povečati ozaveščenost mladih o tveganjih, s katerimi se soočajo kot uporabniki in ustvarjalci informacij na spletu.
7. Povečati ozaveščenost mladih o diseminaciji osebnih podatkov na družbenih omrežjih.
8. Prepoznati potrebo po standardih kakovosti informiranja na spletu in podpirati iniciative, ki spodbujajo kvaliteto informiranja ter informacij.
9. Povečati nivo ozaveščenosti in usposobljenosti osebja, zadolženega za informiranje mladih, glede novih izzivov informativnega mladinskega dela in promovirati izmenjavo izkušenj in dobrih praks med ključnimi akterji.
10. Spodbude mladim z manj priložnostmi, vključno s tistimi s posebnimi potrebami, za dostop do informacij na spletu.

Bela knjiga o mladinski politiki

Bela knjiga o mladinski politiki »Nova spodbuda za evropsko mladino« (2001) je eden od pomembnejših dokumentov na področju mladine, sprejetih s strani Evropske komisije, ki vsebuje predloge za države članice, ki implementirajo različne ukrepe na področju mladine oz. natančneje za razvoj dejavnosti informiranja. Med ključna področja mladinskega sektorja in mladinskih politik postavlja informiranje in ga tesno povezuje s participacijo mladih:

»Participacija gre z roko v roki z zagotavljanjem informacij mladim. Na prvem mestu so za obveščanje mladih, npr. o evropskih zadevah, odgovorne države članice. Zato je treba to zadevo obravnavati tudi po odprti metodi usklajevanja. Po možnosti je treba priti v stik z mladimi, vsekakor pa s tistimi, ki so z mladimi že v stiku v šolah, klubih, združenjih itd. Tako množično obveščanje bo zahtevalo usklajen pristop, veliko virov in vključitev mladih v načrtovanje in uporabo teh sporazumevalnih orodij.« (2001: 15)

Informiranje povezuje tudi s sodelovanjem med evropskimi, državnimi in lokalnimi institucijami ter ponudniki informacijskih storitev, s sodelovanjem mladih v javnem življenju in povečanjem aktivnega državljanstva mladih z namenom izboljšanja kakovosti informacij (in ne njihovega povečanja) kot tudi z vstopom mladih na trg dela. Po Beli knjigi so države članice tiste, ki so odgovorne, da mladim zagotavljajo informacije (tudi o evropskih zadevah), informacijski ukrepi pa morajo slediti naslednjim načelom:

- »izrecno priznanje resnične potrebe po informacijah in tako po usklajeni strategiji za obveščanje mladih;
- enake možnosti informiranja;
- prost dostop do vseh praktičnih informacij;
- bližina, prožnost, uporabnikom prijazno komuniciranje;
- visoki standardi etičnega vedenja;
- sodelovanje mladih pri načrtovanju, izvajanju in razvijanju komunikacijskih orodij, ki jih zadevajo.« (Bela knjiga 2001: 26)

Vsa informacijska in komunikacijska gibanja za mlade morajo temeljiti na treh točkah:

- »vsebinska informacij mora biti prilagojena pričakovanjem mladih;
- sredstva in poti za širjenje teh informacij morajo biti zlahka dostopni in uporabnikom prijazni, informacije pa morajo biti dosegljive v temeljnem okolju mladih (večinoma na šolah, pa tudi v lokalnih območjih in ulicah);
- ta sredstva in poti morajo biti medsebojno povezana (povezovanje v mreže).« (Bela knjiga 2001: 26)

Dokument podaja tudi predloge za kvalitetno informiranje na lokalni, regionalni in državni ravni ter na evropski ravni, ki zajemajo zanašanje na ljudi, ki so dejavni v mladinskih organizacijah, izobraževanih ustanovah itn., spodbujanje mladinskih informacijskih mrež, širjenje informacij o Evropi čez državne in regionalne mreže, razvoj novega komunikacijskega orodja – elektronskega pristopa v sodelovanju evropskih mladinskih informacijskih mrež itn. (Bela knjiga 2001: 26).

Resolucija o uresničevanju skupnih ciljev za informiranje mladih

Skupne cilje informiranja mladih in njihovo implementacijo je Svet Evropske unije definiral v Resoluciji o uresničevanju skupnih ciljev za informiranje mladih (2002, 2003 in 2005), ki je nastala na podlagi Bele knjige. 27. junija 2002 je Resolucija postavila informiranje mladih kot prednostno vsebinsko področje, na katerega naj se osredotočajo posamezne mladinske politike. Resolucija, sprejeta 25. novembra 2003, določa skupne cilje na področju informiranja mladih (in njihove participacije):

- I. izboljšanje dostopa mladih do informativnih storitev;
- II. zagotovitev večjega števila informacij za mlade;
- III. povečanje participacije mladih v informiranju mladih (2005: 5).

Na podlagi ugotovitev, da je informiranje mladih izrednega pomena za posamezno državo članico, da mladi predstavljajo izrazito heterogeno družbeno skupino z različnimi interesi in potrebami, da se njihove potrebe zadovolji preko diseminacije kvalitetnih in zanesljivih informacij, ki jih priskrbijo ponudniki informativnih storitev, upoštevajoč potrebe mladih, da je participacija mladih nujna pri njihovem informiranju, prenovljena Resolucija, sprejeta 24. maja 2005, vsebuje temeljne točke, na katere morajo posamezni izvajalci politik biti pozorni pri implementaciji skupnih ciljev:

- I. Pospešiti je treba mreženje med institucijami in organizacijami na področju informiranja mladih na lokalni, državni in evropski ravni.
- II. Poskrbeti je treba za kontinuirano usposabljanje mladinskih informatorjev na vsebinskih, tehnološkem in metodološkem področju, zato da mladi hitro prepoznajo zanje primerne in kvalitetne informacije (2005: 6).

Resolucija poziva države članice, naj:

- I. Uporabljajo obstoječa sredstva in sodelujejo z uveljavljenimi evropskimi mrežami z namenom predlaganja vodila, zato da se omogoči mladinskim informacijskim strukturam razvoj ocenjene kakovosti.
- II. Izboljšati kakovosti informacij za mlade v Evropi in jih tako narediti dostopnejše.
- III. Spodbujati in razvijati sodelovanje, povezovanje in izmenjavo dobrih praks med nacionalnimi informacijskimi točkami za mlade in portali po vsej Evropi, skupaj z izmenjavo analiz uporabe tovrstnih točk in portalov.
- IV. Uporabljati evropske programe pri:
 - a. pridobivanju večjega vpogleda v potrebe mladih;
 - b. spodbujanju izmenjave izkušenj med strokovnjaki s področja informiranja mladih na več nivojih na evropskih seminarjih in usposabljanjih;
 - c. vzpostavitvi redno posodobljene baze podatkov inovativnih pristopov in primerov dobrih praks s posebnim poudarkom na mreženju mladinskih informacijskih struktur (2005: 6).

Resolucija Sveta Evropske unije (2006) med ključne dejavnike, ki so pomembni za področje participacije mladine, izpostavlja – poleg formalnega oziroma neformalnega učenje o participaciji – tudi dostop do informacij. Resolucija poudarja, da bi države članice EU za izboljšanje področja informiranja morale zagotoviti in izpopolniti dostop mladih do informacijskih storitev, zagotoviti kakovostne informacije in spodbujati mlade pri iskanju informacij o participaciji.

Deklaracija Sveta Evrope o prihodnosti mladinske politike Sveta Evrope – Agenda 2020

Zagotavljanje dostopa do informacij (in svetovalnih storitev) je ključno tudi v evropski mladinski politiki in mladinskih akcijskih planih, kot je zapisano v Deklaraciji Sveta Evrope o prihodnosti mladinske politike Sveta Evrope – Agenda 2020 (2008). Dostop mladih do informacij postavljajo kot enega od nujnih ukrepov v okviru prioritete področja Sveta Evrope zagotavljanja in spoštovanja človekovih pravic in demokracije.

Resolucija okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine 2010–2018

Svet Evropske unije je 27. novembra 2009 sprejel prenovljeno Resolucijo okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine 2010–2018, ki prav tako naslavlja informiranje mladih. Informiranje razume kot eno od pomembnih aktivnosti oz. iniciativ, s katero doseči dva glavna zastavljena cilja dokumenta: a) ustvariti več in enake možnosti za vse mlade v izobraževanju in na trgu dela ter b) promovirati aktivno državljanstvo, družbeno vključevanje in solidarnost vseh mladih (2009: 3). Poleg tega kot glavne iniciative navaja obvezno izboljšanje kvalitete informiranja in informacij za mlade ter njihovo diseminacijo skozi vse možne kanale na lokalni, regionalni in državni ravni ter tudi preko organizacij, kot so Eurodesk, ERYICA, EYCA in drugih evropskih mrež (Annex, 2009: 12). V nadaljevanju je pomembno priporočilo za spodbujanje participacije mladih učinkovita uporaba informacij in komunikacijskih tehnologij (Annex, 2009: 17). Države članice naj tudi spodbujajo učinkovito širjenje informacij o človekovih pravicah, ki spodbuja večjo integracijo in inkluzijo vseh mladih (Annex, 2009: 19).

Sestavni del mladinskega informiranja je tudi spletno informiranje, saj je internet »vpliven vir informacij in kot komunikacijsko sredstvo močno vpet v socialno okolje mladih« (ERYICA, Načela spletnega informiranja mladih, 2009). Mladi so zato pomembni deležniki e-participacije. Načela spletnega informiranja za mlade, ki jih je sprejela Evropska agencija za informiranje in svetovanje mladim (ERYICA), poudarjajo predvsem: dostopnost brezplačnih informacij, razumljivost informacij, ažurnost in točnost informacij, prilagojenost podajanja informacij mladim (razumljivost informacij); spletno informiranje mora zagotavljati metode, ki izboljšujejo informacijsko pismenost in kompetence na spletu; spodbuja mlade h kritičnemu razmišljanju in podajanju povratnih informacij; spletne informacije morajo biti dostopne vsem mladim (enakopravnost na spletu), mladinski informacijski delavci morajo biti informacijsko pismeni in sposobni za uporabo spletnih orodij; spoštujejo naj avtorske pravice idr. (2009).

Resolucija o strukturiranem dialogu z mladimi o participaciji mladih

Leta 2012 je Svet Evropske unije sprejel Resolucijo o strukturiranem dialogu z mladimi o participaciji mladih, kjer se pripisuje mladinskim organizacijam in organizacijam, ki skrbijo za informiranje mladih, ter mladinskemu delu pomembno vlogo: »[Ti] morajo biti prepoznani kot kanali za razvoj veščin in kompetenc mladih, zlasti tistih z manj priložnostmi« (Resolucija o strukturiranem dialogu o participaciji mladih, 2012: 7).

DOKUMENTI V SLOVENIJI

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS 42/2010), sprejet 18. maja 2010, v peti alineji drugega odstavka 28. člena navaja zgolj mladinske centre kot izvajalce informiranja mladih. Poleg tega ne navaja kvalifikacij mladinskih delavcev in ne določa načinov kvalitetnega, enakopravnega in univerzalnega informiranja.

Resolucija o nacionalnem programu za mladino

14. oktobra 2013 je v Sloveniji vendarle sprejeta Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, ki kot prioriteto podpodročje 2 na področju Mladi in družba navaja »spodbujanje in podpiranje nekonvencionalne politične participacije mladih«. Gre tudi za spodbujanje možnosti aktivnega sodelovanja v zakonodajnem postopku (Resolucije o normativni dejavnosti, IPP, predlagamvladi.si, E-uprava idr.) in participacije preko različnih oblik mladinske organiziranosti. Posredno obravnava tudi področje informiranja mladih za spodbujanje njihove (politične) participacije:

»Pomembno je, da se mladi vključujejo v družbo in sodelujejo o njej. Zakonodaja ureja različne možnosti za aktivno sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev, ki se jih mladi zaradi nezanimanja ali nezadostne informiranosti ne poslužujejo v zadostni meri. Zato je treba nameniti posebno pozornost spodbujanju ozaveščenosti in informiranju mladine ter spodbujanju njihovega aktivnega sodelovanja v [...] že uveljavljenih oblikah participacije.« (Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 67)

- **Prioritetno podpodročje 4 področja 5 – Mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja: »promoviranje pomena mladinske participacije«**

Prioritetno podpodročje 4 navaja »promoviranje pomena mladinske participacije« in kot pomemben način za dosego dviga participacije in aktivnega državljanstva mladih je mladinsko informiranje ter dostop do formalnega in neformalnega učenja o njej. Zato mora država zagotoviti in izpopolniti dostop do informacijskih storitev, zagotoviti kakovostne informacije in spodbujati mlade pri iskanju informacij o participaciji (Narat, 2011: 163 v Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 69).

- **Prioritetno podpodročje 5 področja 5 – Mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja: »okrepitev informiranja in svetovanja v mladinskem sektorju«**

Prioritetno podpodročje 5, katerega nosilec je Urad Republike Slovenije za mladino istega področja, pa poudarja »okrepitev informiranja in svetovanja v mladinskem sektorju«. Sklicujoč se na Programski dokument: Informiranje Mladinskega sveta Slovenije informiranje definira kot enega »od ključnih področij, ki vplivajo na doseganje avtonomije mladih in njihovo aktivno participacijo v družbi« (Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 70). Kot namen informiranja navaja ozaveščanje mladih o njihovih pravicah in dolžnostih ter možnostih in priložnostih, ki pripomorejo k avtonomiji mladih. Poleg tega informiranje znižuje raven socialne izključenosti mladih, dviga pa participacijo mladih in aktivno državljanstvo preko približanja procesov odločanja na načine, ki so mladim blizu (Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 70).

Informiranje mladih po Resoluciji zajema najrazličnejše nekomercialne aktivnosti, ki mladim nudijo informacije, ki se dotikajo mladih: izobraževanje, zaposlovanje, stanovanja, socialno varstvo, mladinsko organiziranje, participacija, zdravje, prostovoljstvo in prostočasne aktivnosti (Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 70).

Nosilec področja bo uspešnost doseganja ciljev preverjal glede na navedene kazalnike: število informacijskih dejavnosti na lokalni ravni, obstoj rednega sodelovanja šol z organizacijami v mladinskem sektorju z namenom informiranja o možnostih participacije mladih, število organizacij v mladinskem sektorju, ki se ukvarjajo z informiranjem in svetovanjem v mladinskem sektorju ter obisk portala mlad.si. Samo financiranje pa naj bi bilo zagotovljeno iz razpoložljivih sredstev proračuna (Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 69–70).

- **Prioritetno podpodročje 8 na področju 6 – Kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji: »razvoj in promocija medijske pismenosti in priprava akcijskega načrta medijske pismenosti«**

Resolucija kot prioritetno podpodročje 8 na področju kulture, ustvarjalnosti, dediščine in medijev navaja »razvoj in promocija medijske pismenosti in priprava akcijskega načrta medijske pismenosti«. Medijsko pismenost povezuje z digitalno e-pismenostjo, obe pa sta ključnega pomena za aktivno državljanstvo mladih in njihovo participacijo v družbi. Ključno je, da se te pismenosti vključi v zgodnjo obliko formalne socializacije in vseživljenjskega učenja, saj gre za pridobivanje in distribucijo informacij, ki so lahko za posameznika tako izziv kot tudi prednost, a hkrati tudi nevarnost in past v političnem in kulturnem udejstvovanju (Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022, 2013: 92).

8. Trenutno ni zagotovljenih sredstev, ki bi bila namenjena izključno dejavnostim ali programom informiranja organizacij v mladinskem sektorju. Področje je projektno financirano.

Koncept o informiranju mladih

Polega nacionalnih dokumentov so v uporabi tudi temeljni dokumenti Urada Republike Slovenije – kot organa v sestavi Ministrstva za šolstvo in šport, ki opravlja naloge in izvaja ukrepe, s katerimi spodbuja in razvija mladinski sektor, v katerega sodijo tudi informiranje in svetovanje za mlade – za Mladino in posamezni lokalni programski in strateški dokumenti. Ker se naša analiza osredotoča na informiranje mladih, naj pri prvem izpostavimo Koncept informiranja in svetovanja za mlade v Sloveniji iz leta 2003.

Prvi koncept je bil izdelan leta 1995 prejšnjega stoletja s strani URSM-ja z namenom razvoja informativno-svetovalne dejavnosti za mlade v Sloveniji. Leta 2003 sta ga z medsebojnim sodelovanjem nadgradila URSM in Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije (MISSS). Osnovna izhodišča, ki so še danes v veljavi in na podlagi katerih je dokument nastal, so: informiranje kot pogoj za participacijo in aktivno državljanstvo, upoštevanje potreb mladih, vključevanje mladih v izvajanje informiranja itn. Na podlagi teh določa enotni informativno-svetovalni sistem s standardi, kriteriji, metodologijo dela in razvoja ter načela dela izvajalcev informativno-svetovalne dejavnosti (Medvešek idr., 2003). Usmerjen je tudi v vključitev tedaj novih informacijskih tehnologij v mladinsko informacijsko delo ter uporabo spletnih orodij in elektronskih baz podatkov (podatkovna baza programov za mlade v Sloveniji) (Medvešek idr., 2003: 48, 65–70). Kljub temu gre danes za dokument, ki mladinskega informiranja ne obravnava celovito, saj ne upošteva družbenih sprememb, ki so se zgodile predvsem upoštevajoč razvoj informacijsko-komunikacijskih tehnologij in (deloma z njimi povezane) spremembe v načinu življenja mladih (glej MSS, Informiranje mladih, 2011: 34).

Strategija Urada Republike Slovenije za informiranje

Strategija URSM-ja iz leta 2010 prav tako obravnava informiranje, ampak zgolj horizontalno. V SWOT analizi kot prednosti med drugim navaja izdelan koncept informiranja mladih v Sloveniji (ki je sicer necelovit in zastarel) in formiranje mreže mladinskih centrov MAMA, ki med drugim informirajo svoje člane z namenom razvoja mladinskega dela. Med ukrepe je uvrstil »zagotavljanje kvalitete in spodbujanje razvoja informiranja in svetovanja za mlade«, v okviru katerega postavlja naslednje cilje:

- povečevati družbeno prepoznavnost dejavnosti informiranja in svetovanja za mlade;
- zagotavljati kakovostne, nekomercialne, etične, strokovne in mladim brezplačne storitve in informacije;
- omogočiti kvalitetno izvajanje dejavnosti informiranja in svetovanja s strokovnim in izkušenim kadrom.

Aktivnosti, ki jih je določil kot potrebne za zagotavljanje kvalitete in spodbujanje razvoja informiranja in svetovanja za mlade, pa so:

- izdelava koncepta razvoja informiranja in svetovanja za mlade v osnovnih šolah, srednjih šolah, knjižnicah in drugih prostorih, kjer se nahajajo mladi;
- oblikovanje nacionalnega portala za mlade, povezava le-tega z Evropskim mladinskim portalom na eni strani in z regionalnimi in lokalnimi portali na drugi strani;
- izvajanje svetovanja in vodenje izvedbe specialnih aplikacij za učinkovitejše mreženje in pozicioniranje spletnih vsebin na svetovnem spletu;
- oblikovanje blagovne znamke za dejavnost informiranja in svetovanja za mlade;
- sprejem standardov na področju informiranja in svetovanja za mlade in spremljanje izvajanja standardov;
- izobraževanje informatorjev (Strategija URSM, 2010: 21–22).

Programski dokument Mladinskega Sveta Slovenije

Svoje koncepte informiranja in svetovanja za mlade imajo tudi posamezne mreže nevladnih organizacij za informiranje in svetovanje za mlade, kot je L'imit – Ljubljanska mreža info točk za mlade (2011) in Mestna občina Ljubljana. Nujno pa gre izpostaviti Programski dokument MSS-ja »Informiranje mladih«, ki podaja smernice in priporočila za izboljšanje področja informiranja v mladinskem sektorju (2011: 16–19):

- uvajati je treba univerzalen in brezplačen dostop do informacij (sodelovanje lokalnih in državnih institucij, zagotovitev mrež info točk za mlade po vse Sloveniji, popolna pokritost Slovenije z IKT omrežjem);
- poenotiti je treba delovanje na področju informiranja mladih (uvredba srednjeročne strategije – URSM);
- izvajalci informiranja morajo stremeti k rednemu izboljševanju kakovosti informiranja in informacij;
- poskrbeti je treba za trajno vzgojo za kritično pismenost;
- poskrbeti je treba za trajno vzgojo za varno rabo interneta.

Lokalni strateški in programski dokumenti

Na lokalni ravni so izrednega pomena strateški dokumenti za mlade lokalnih skupnosti, ki predstavljajo instrument podpore mladinskega sektorja v lokalnih okoljih. Kljub temu v splošnem mladina še vedno ni eno od prioriteten področij, ki bi ga občine obravnavale (glej Murn 2010; Cunk 2014), zato tudi večina občin nima svojih strategij za mlade. Tiste, ki imajo svoje strateške ali programske dokumente, jih izvajajo za potrebe ožjega izvajanja dejavnosti in določanja višine sredstev. Le redke omogočajo mehanizme participacije mladih pri soodločanju o strateških usmeritvah na področju mladine (po Murn 2010: 56–58). Poudariti pa je treba, da je število občin, ki je sprejelo ali začelo pripravljati strategije za mlade, v porastu. Povedanemu navkljub obstajajo občine, ki so sprejele strategije ali podobne dokumente s področja mladih. Spodaj predstavljamo dolgoročne, srednjeročne in kratkoročne dokumente samo nekaterih občin. Informiranje je v njih obravnavano bolj ali manj celostno.

- **Mestna občina Maribor**

Mestna občina Maribor je v oblikovanje svojega prvega dokumenta Lokalni program za mlade za obdobje 2010–2012 vključila organizacije s sedežem v MOM (ne glede na status UR-SM-ja) in aktivne mlade. Po podobnem principu je konec leta 2014 sestavila svoj drugi Lokalni program mladih v Mestni občini Maribor za obdobje 2015–2020. V njem je informiranje zastopano kot pomembna aktivnost poglavja Participacija mladih oz. podpoglavja Nekonvencionalne oblike participacije mladih. Informiranje je omenjeno v drugem ukrepu »Podpora projektom za konkretizacijo participacije mladih«, kjer se načrtuje podpora projektom, ki informirajo mlade o politični participaciji. Tretji ukrep je namenjen povezovanju »on-line« in »off-line« politične participacije, s tem da se razume »on-line participacijo« kot potrebno konkretizacije v »resničnem svetu«.

- **Občina Šentjur**

Občina Šentjur je oktobra 2013 sprejela Strategijo razvoja mladinskega dela Občine Šentjur 2014–2020. Do tega leta in nadalje bo strateške cilje pomagala realizirati mladinska informacijska pisarna, ki je zadolžena za informiranje mladih. Informiranje in svetovanje nastopa kot eno od področij mladinskega dela, ki ima kot cilj »izboljšati dostop mladih do informacij«. Predvideni ukrepi pa so: povezati občinski informacijski servis z lokalnimi, izboljšanje in nadgradnja spletne strani za mlade, ažuriranje informacij na mladinskih informacijskih stojalih, okrepitev uporabe družbenih omrežij, udarno informiranje in poziv k proaktivnemu delovanju, osebni stik in direktni dostop do mladih. Informiranje je prisotno tudi kot horizontalno področje pri uresničevanju ostalih ciljev in izvedbi ukrepov (npr. promocija prostovoljstva, osveščanje o možnostih participacije mladih itn.).

- **Občina Ajdovščina**

Novembra 2012 je Občina Ajdovščina sprejela Strategijo za mlade v Občini Ajdovščina 2013–2018, v kateri je informiranje zastopano kot samostojno področje. Za cilj ima vzpostaviti celoviti sistem informiranja za mlade z ukrepom vzpostavitve lokalnega informativnega servisa s spletno stranjo, fizične info točke in e-pošto.

- **Mestna občina Velenje**

Maja 2010 je bil sprejet Program razvoja delovanja mladih Mestne občine Velenje – Mladi korak s časom 2010–2015, ki sta ga pripravila Mladinski svet Velenje in Mladinski center Velenje. Namen je oblikovanje strategije, ki bo v podporo mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade tudi pri informiranju. Program predvideva sofinanciranje programa informiranja info točk in ureditev enotne info točke ter poenotenje spletne info točke.

9. Nekatere občine imajo področje mladine vključeno v širše strateške in razvojne dokumente, kar ne zmanjšuje pomena, ki ga dajejo mladinskemu sektorju in skrbi za mlade, ali pa so njihove strategije v fazi priprave ali sprejemanja. Nekaj od teh je tudi dobitnik certifikata Mladim prijazna občina.

10. Dokument so pripravili Urad za mladino MOM, komisija za mladinska vprašanja MOM 2012–2015 in Mestni mladinski svet Maribor.

- **Občina Krško**

Občina Krško ima Lokalni program za mladino. Trenutno je aktualen program za obdobje 2014–2015. Informiranje obravnava kot posebno področje mladinskega sektorja. Posebno vlogo pri informiranju pripisuje javnemu zavodu – Mladinskemu centru Krško, ki izvaja poseben program Informiranje za mlade. V programu so podane pobude za izboljšanje informiranja: priprava celovitega načrta informiranja; informira naj se po šolah s pomočjo prostovoljcev; vse ključne informacije naj bodo na enem mestu – bodisi na spletni strani občine bodisi na spletni strani Mladinskega centra Krško.

- **Občina Žalec**

Občina Žalec je sprejela Lokalni program mladih v Občini Žalec za obdobje 2014–2020, ki so ga pripravili Urad za negospodarske javne službe, Mladinski svet Občine Žalec in javni zavodi v Občini Žalec. Področje informiranja obravnava kot posebno področje mladinskega sektorja. Občina na podlagi programa financira spletni portal za informiranje mladih Žalec.info. V okviru področja zaposlovanja mladih predvideva ukrep financiranja programov informiranja in svetovanja mladih o podjetniških temah. Podobno velja za področje mladinskega organiziranja. Na področju informiranja ima za cilj vzpostavitev in vzdrževanje celovitega sistema informiranja preko zagotovitve financiranja portala Žalec.info.

- **Občina Kamnik**

Leta 2014 je občinski svet Občine Kamnik sprejel Strategijo razvoja na področju mladih v Občini Kamnik. Ta določa, da je Mladinski center Kotlovnica glavna ustanova, zadolžena za informiranje mladih. Informiranje je izpostavljeno na področju »mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja«, ni pa kot tako zajeto v predlaganih ukrepih za razvoj in izboljšavo tega področja.

- **Občina Jesenice**

Strategija za mlade v občini Jesenice 2014–2018 je bila prav tako sprejeta leta 2014. Področje informiranja mladih pripisuje Mladinskemu centru Jesenice in Mladinskemu svetu Jesenice. Informiranje ni predstavljeno kot posebno področje, obstajajo pa ukrepi, ki ga zajemajo znotraj drugih področij. Tako področje je participacija mladih v demokratičnih procesih, ki predvideva ukrep uvedbe javnega spletnega komunikacijskega kanala (Facebook stran o dogajanju v občini na vseh ravneh).

- **Občina Ravne na Koroškem**

Strategija za mlade 2014–2020 Ravne na Koroškem navaja kot osmo področje informiranje in kot njegovo strateško usmeritev izboljšanje informiranja. To bo zagotovila preko vzpostavitve info točke v okviru koroškega medgeneracijskega centra in skupnega spletnega informatorja za mlade.

- **Mestna občina Novo mesto**

Mestna občina Novo mesto je svojo strategijo za mlade sprejela junija letos. Glasi pa se Strategija na področju mladih v Mestni občini Novo mesto do leta 2020, »Novo mesto – mladim prijazno mesto«. V njej informiranje ni obravnavano kot posebno področje, ampak kot horizontalno področje, je pa izražena potreba po krovni instituciji, javnemu zavodu, ki bo koordiniral in izvajal informiranje mladih. V njej je poudarjena tudi podpora nevladnim organizacijam, ki se (med drugim) ukvarjajo z informiranjem. Na področju informiranja pa poudarja sodelovanje z drugimi institucijami (npr. ZRSZ, CSD Novo mesto, ZD Novo mesto idr.).

- **Mestna občina Ljubljana**

Mestna občina Ljubljana je za področje mladih, natančneje za področje informiranja, dobro poskrbela (npr. ustanovitev in financiranje mreže L'mit), vendar do sedaj nima še celovite strategije za mlade. V času pisanja tega poročila je osnutek Strategije MOL za mlade 2015–2024 šla skozi javno razpravo in pridobivanja pripomb in predlogov po e-pošti s strani mladih. V okviru poglavja Mreža mladinskih centrov je naveden ukrep vzpostavitve omenjene mreže z najmanj dvajsetimi člani, mladinskimi centri, ki bodo skrbeli za podporne naloge za mlade, med katere sodi tudi informiranje. Slednje je v tem osnutku razumljeno široko in reprezentirano horizontalno, saj se bolj ali manj eksplicitno pojavlja na več obravnavanih področjih (npr. Mladinsko delo, programi in projekti za mlade, Mladi in izobraževanje ter usposabljanje, Mladi in varstvo okolja itn.).